افق اقتصاد
سعی تو مبارک
۱۸۴ | هفته‌نامه | ۲۸ اسفندماه ۱۴۰۲ | سال ششم | ۴ صفحه | ۴۰۰۰ تومان

معیار GDP ارزش کاری را که برای کسب پول صورت نگرفته است به حساب نمی‌آورد

تولید ناخالص داخلی سهم اقتصادی زنان را کمتر از حد واقعی تخمین می‌زند

صفحه ۲ را بخوانید

غفلت از صرفه‌های مقیاس در اقتصاد ایران

۲

فواید اختلاف در تیم‌های مدیریت

۳

تخیل جمعی خلاق و تضادهای فرهنگی

۳

بانک‌های مرکزی به پیروزی در مهار تورم نزدیک شده‌اند

۱

خبرخوان

برنامه اروپا برای کمک ۶ میلیارد یورویی به اوکراین

کمیسیون اروپایی قصد دارد طی ماه‌های آینده ۶ میلیارد یورو به اوکراین کمک مالی کند. به گزارش خبرنگار مهر به نقل از تاس، والدیس دومبروسکیس، معاون رئیس کمسیون اروپایی، در سفر خود به اوکراین از برنامه این کمیسیون برای کمک ۶ میلیارد یورویی به کی‌یف خبر داد. گفته می‌شود ۴.۵ میلیارد یورو از این کمک در ماه مارس و ۱.۵ میلیارد یوروی دیگر نیز در ماه آوریل به اوکراین ارسال خواهد شد. البته اتحادیه اروپا قصد دارد در برنامه جامع خود تا سال ۲۰۲۷ معادل ۵۰ میلیارد یورو به اوکراین کمک مالی داشته باشد. این مقام اروپایی تاکید کرد: نحوه تخصیص کمک مالی اروپا به اوکراین بستگی به نحوه اجرای برنامه اتحادیه اروپا برای این کشور دارد که قرار است جزئیات آن در مذاکره با دولت اوکراین تعیین شود. اروپا به دنبال اجرای سریع برخی اصلاحات مدنظر خود در اوکراین است. یک دیپلمات اروپایی پیشتر گفته بود که تخصیص ۴.۵ میلیارد یورو از سوی اتحادیه اروپا به اوکراین بخشی از برنامه این اتحادیه برای کمک ۱.۵ میلیارد یورویی ماهانه به کی‌یف در سال ۲۰۲۴ است.

برای یک دوره ۱۵ ساله
هند با ۴ کشور اروپایی، قرارداد تجارت آزاد ۱۰۰ میلیارد دلاری امضا کرد

هند در قراردادی ۱۰۰ میلیارد دلاری با چهار کشور از اروپا که طی ۱۵ سال ۱۰۰ میلیارد سرمایه‌گذاری و یک میلیارد شغل برای پنجمین اقتصاد بزرگ جهان به همراه خواهد داشت، وعده لغو تقریباً تمامی تعرفه‌های تجاری را داد. به گزارش اتاق ایران آنلاین، توافق تجاری با کشورهای اتحادیه تجارت آزاد اروپا، که از اعضای اتحادیه اروپا نیستند، پیش از انتخابات عمومی هند که قرار است در چند ماه آینده برگزار شود و ممکن است نارندرا مودی، نخست‌وزیر را برای سومین دوره متوالی در مقام خود ابقا کند، امضا شد. دولت هند طی چند سال گذشته مجموعه‌ای از توافقنامه‌های تجاری بزرگ را نهایی کرده است و قراردادی هم با انگلیس در دست اقدام دارد. نارندرا مودی، نخست‌وزیر هند در اظهاراتی که در توییتر سابق به اشتراک گذاشته‌شده است، گفت که این یک چرخش و نقطه عطف جدید در روابط دوجانبه بین هند و کشورهای انجمن تجارت آزاد اروپایی یعنی سوئیس، ایسلند، نروژ و لیختن اشتاین است. پیوش گویال، وزیر بازرگانی و صنعت، گفت که هند انتظار دارد این توافقنامه تجارت آزاد صادرات کلیدی در حوزه خدمات فناوری اطلاعات، خدمات تجاری و خدمات صوتی و تصویری را بهبود بخشد. براساس بیانیه دولت هند، این توافقنامه همچنین شامل مفادی برای به رسمیت شناختن متقابل در خدمات حرفه‌ای مانند پرستاری، حسابداران رسمی و معماری است.

با تجدید نظر در ارقام رشد اقتصادی
دومین اقتصاد بزرگ جهان از رکود فنی خارج شد

داده‌های اصلاح‌شده جدید اقتصادی نشان می‌دهد که تولید ناخالص داخلی ژاپن در ۳ ماه آخر سال گذشته ۰٫۴ درصد بیشتر از سال ۲۰۲۲ بوده است، بازنگری که ژاپن را از سقوط به رکود فنی نجات می‌دهد.

به گزارش اتاق ایران آنلاین، رکود در دو دوره ۳ ماهه متوالی، رکود فنی تعریف می‌شود و ارقام موقت منتشرشده در ماه گذشته حاکی از دومین ۳ ماهه متوالی انقباض اقتصادی در ژاپن بوده است. ارقام تجدیدنظر شده اگرچه همچنان پایین‌تر از حد انتظار بود، زیرا برخی از اقتصاددانان پیش‌بینی کرده‌بودند که تولید ناخالص داخلی در ۳ ماهه چهارم حدود ۱ درصد افزایش یابد؛ اما ژاپن را از رکود فنی دور نگه داشت. امیدها به اینکه کشور از رکود عبور کرده است، هفته گذشته زمانی که ارقام وزارت دارایی نشان داد که میزان سرمایه‌گذاری شرکت‌ها در مشاغل افزایش‌یافته است، تقویت شد. با این حال، ارقام دفتر کابینه ژاپن در روز دوشنبه نشان داد مصرف خصوصی، که حدود ۶۰ درصد اقتصاد را تشکیل می‌دهد، ۰٫۳ درصد در این دوره کاهش‌یافته است. عملکرد اقتصادی نابرابر ژاپن ممکن است به‌دلیل تأثیر مسائلی ازجمله کندی اقتصاد چین و تعلیق تولید در کارخانه خودروسازی دایهاتسو، شاهد انقباضی دیگر در ۳ ماهه کنونی باشد.

بازنگری رو به بالا نسبت به تولید ناخالص داخلی ۳ ماهه چهارم سال گذشته در حالی انجام شد که انتظار می‌رفت بانک مرکزی این کشور به‌زودی نرخ بهره را افزایش دهد. بانک مرکزی ژاپن از زمانی که در سال ۲۰۱۶ هزینه استقراض را به زیر صفر کاهش داد و در تلاش برای افزایش هزینه‌ها و سرمایه‌گذاری نرخ بهره را روی منفی ۰٫۱ نگه داشت.

نرخ‌های منفی باعث می‌شود ین برای سرمایه‌گذاران جهانی جذابیت کمتری داشته باشد و همین امر باعث کاهش ارزش این ارز شده است. شاخص اصلی بازار سهام ژاپن، Nikkei ۲۲۵، صبح روز دوشنبه حدود ۲٫۵ درصد کاهش داشت.

بانک‌های مرکزی به پیروزی در مهار تورم نزدیک شده‌اند

بانک‌های مرکزی بزرگ در اروپا و آمریکا با داده‌های جدید به سیاست‌گذاران اطمینان می‌دهند که به اعلام پیروزی علیه بزرگ‌ترین افزایش نرخ تورم در یک نسل، نزدیک‌تر شده‌اند و می‌توانند تا تابستان نرخ‌ها را کاهش دهند. به گزارش اتاق ایران به نقل از فایننشال تایمز، طی چند روز گذشته ارقام رشد مشاغل آمریکا در ماه‌های دسامبر و ژانویه به‌شدت کاهش یافت و انتظارات سرمایه‌گذاران برای کاهش نرخ بهره تا ماه ژوئن را تقویت کرد، درحالی که داده‌های منطقه یورو نشان داد که رشد دستمزد و سود کاهش‌یافته است. جی پاول، رئیس فدرال رزرو، روز پنجشنبه اعلام کرد که بانک مرکزی آمریکا تا دستیابی به اعتمادی که منجر به آغاز کاهش هزینه‌های استقراض شود، فاصله چندانی ندارد. کریستین لاگارد، رئیس بانک مرکزی اروپا هم گفت که سیاست‌گذاران بحث در مورد عقب‌نشینی از مواضع مالی محدودکننده را آغاز کرده‌اند و پیشرفت در مسیر رسیدن به اهداف تورمی خود را جشن می‌گیرند، حتی اگر هنوز به مقصد نرسیده باشند. لودویک سوبران، اقتصاددان ارشد شرکت بیمه آلیانز سخنان پاول و لاگارد را کمی ساده‌انگارانه توصیف کرد و گفت که اکنون سؤال این است که آیا فدرال رزرو برای کاهش نرخ بهره تا سپتامبر منتظر خواهد بود یا خیر.

داده‌های اقتصادی روز جمعه آمریکا نشان داد که اقتصاد این کشور در ماه گذشته برخلاف انتظارها ۲۷۵ هزار شغل ایجاد کرده است، اما کاهش شدید این ارقام نسبت به ارقام قبلی انتظارات مبنی بر اینکه اولین کاهش نرخ بهره ممکن است تا ماه ژوئن انجام شود را تقویت کرد. در منطقه یورو، داده‌های ۳ ماهه چهارم نشان داد که هزینه‌های نیروی کار واحد و حاشیه سود با نرخ آهسته‌تری افزایش می‌یابد و نگرانی‌ها مبنی بر اینکه شرکت‌ها با افزایش هزینه‌های نیروی کار از طریق افزایش قیمت‌ها به بالا رفتن نرخ تورم دامن می‌زنند را کاهش داد. این درحالی که است که بازارها از پیش‌بینی خود از کاهش نرخ بهره در سال ۲۰۲۴ را به دلیل چسبنده بودن بیش از حد تورم اروپا و قوی باقی ماندن بازار کار آمریکا عقب‌نشینی کرده بودند؛ اما اخیراً وضعیت تغییر کرده است. بازارها اکنون انتظار چهار کاهش ۰٫۲۵ درصدی نرخ بهره را توسط فدرال رزرو و بانک مرکزی اروپا در سال جاری دارند. انتظار می‌رود که بانک انگلستان اولین کاهش خود را در تابستان انجام دهد زیرا اندروبیلی، رئیس بانک مرکزی این کشور به مشاهده «نشانه‌های امیدوارکننده» در مورد تورم اشاره کرد. روز جمعه، سه تن از تعیین کنندگان نرخ‌های بانک مرکزی اروپا هم دیدگاه کاهشی شدن نرخ بهره را تقویت کردند. فرانسوا ویلروی دو گالهو، رئیس بانک مرکزی فرانسه گفت که احتمال کاهش نرخ بهره در آوریل یا ژوئن وجود دارد.

معیار GDP ارزش کاری را که برای کسب پول صورت نگرفته است به حساب نمی‌آورد

بخش چهارم

تولید ناخالص داخلی سهم اقتصادی زنان را کمتر از حد واقعی تخمین می‌زند

خلاصه و تنظیم: فاطمه حیدریان

اندازه‌گیری میزان تولید ناخالص داخلی، متداول‌ترین روش سنجش وضعیت اقتصادی است. اما حواستان باشد: این یک معیار شدیدا گمراه‌کننده است. تولید ناخالص داخلی تمامی کالاها و خدمات مختلفی را که در نظام اقتصادی برای کسب پول تولید می‌شوند با یکدیگر جمع می‌زند. بنابراین، تولید ناخالص داخلی یک معیار برای سنجش ارزش مجموع کاری است که – فقط برای پول – صورت گرفته است و نه سنجش ارزش مجموع تمامی کارها.

در بخش خصوصی اقتصاد، مبنای تولید ناخالص داخلی همان قیمت خرید و فروش هر چیز در بازار است. اما در بخش همگانی و غیر انتفاعی، مبنا هزینه‌ی تولیدات است. در هر دو مورد، متخصصان آمار باید هزینه‌های تمامی مواد و اولیه و تجهیزاتی را که در هر بخش از صنعت بکار رفته است، از ارزش کلی تولیدات آن صنعت کم کنند. (این روش باعث می‌شود کار انجام شده بر روی مواد اولیه را فقط یک بار در شمارش بیاوریم و نه دو بار). به این شکل، معیار تولید ناخالص داخلی طوری طراحی شده است که فقط ارزش افزوده‌ی ایجاد شده توسط کار جدید در هر مرحله از تولید را به حساب بیاورد.

یک عیب آشکار در مفهوم تولید ناخالص داخلی این است که این معیار، ارزش کاری را که برای کسب پول صورت نگرفته است به حساب نمی‌آورد. این یک تبعیض کاملا دلبخواهی و گمراه‌کننده است.

در بخش خصوصی اقتصاد، مبنای تولید ناخالص داخلی همان قیمت خرید و فروش هر چیز در بازار است. اما در بخش همگانی و غیر انتفاعی، مبنا هزینه‌ی تولیدات است. یک عیب آشکار در مفهوم تولید ناخالص داخلی این است که این معیار، ارزش کاری را که برای کسب پول صورت نگرفته است به حساب نمی‌آورد. این یک تبعیض کاملا دلبخواهی و گمراه‌کننده است

برای مثال، بیشتر مردم کارهایی را به طور رایگان در خانواده انجام می‌دهند. بسیاری از افراد از سایر اعضای خانواده‌شان (به خصوص از کودکان و سالمندان) مراقبت می‌کنند. برخی از این کارهای مربوط به خانه‌داری را می‌توان به اشخاصی سپرد که در ازای دریافت پول این کارها را برای شما انجام دهند. نظیر نظافت خانه، بچه‌داری و تهیه غذا... (هر چه پولدارتر باشید، می‌توانید سهم بیشتری از کارهای درون خانه را به دیگران بسپارید) که در این موارد کار فرد جزء تولید ناخالص داخلی به حساب می‌آید. اما اگر این کارها را برای خود انجام دهید، در محاسبات تولید ناخالص داخلی به حساب نمی‌آید! کار داوطلبانه و شرکت در کارهای جمعی، صورت‌های دیگری از کار تولیدی و ارزشمند است که در محاسبات تولید ناخالص داخلی به حساب نمی‌آید.

این تمایز ساختگی هنگام سنجش نظام اقتصادی پیامدهای قابل توجهی دارد. متاسفانه، غالبا عواملی که در این معیار در نظر گرفته می‌شوند (از طریق رسانه‌ها، و سیاستگذاران) آشکارا اهمیت اضافی می‌یابند، چرا که این عوامل قابل اندازه‌گیری هستند. به این ترتیب، تولید ناخالص داخلی مجموع ارزشی که در نتیجه‌ی کار در نظامی اقتصادی ایجاد شده است را کمتر از حد واقعی تخمین می‌زند و به این شکل قضاوت غلطی از توان تولیدی جامعه به دست می‌دهد. این معیاری کاری که در خانه و داخل گروه‌های مختلف انجام شده است و بابت آن پولی پرداخته نشده است را کمتر از ارزش واقعی آن تخمین می‌زند. به دلیل تبعیض جنسی در خانه و محیط‌های کاری، بیشتر کاری که بابت آن پولی پرداخت نمی‌شود را زنان انجام می‌دهند. به این ترتیب، تولید ناخالص داخلی سهم اقتصادی زنان را کمتر از حد واقعی تخمین می‌زند.

ادامه دارد...

خلاصه شده در تحریریه‌ی افق اقتصاد از کتاب «اقتصاد به زبان خودمان» - جیم استنفورد

مرکز پژوهش‌های مجلس مخاطرات تسهیل صدور مجوز را بررسی کرد

غفلت از صرفه‌های مقیاس در اقتصاد ایران

معیار تولید ملی موفق، تولید محصول رقابت‌پذیر همراه با عمیق شدن در زنجیره است. یکی از آسیب‌شناسی‌های رایجی که برای علت‌یابی نرسیدن به این هدف در صنایع ایران گفته می‌شود فقدان رقابت کافی در بین بازیگران در بازار داخل و نبود آزادی ورود بازیگر جدید است. این پژوهش به‌دنبال یافتن این سؤال است که آیا افزایش رقابت از طریق افزایش تعداد بازیگران در برخی صنایع می‌تواند مشکل عدم موفقیت تولید داخل را رفع کند یا ممکن است مشکلی بر مشکلات قبلی بیفزاید؟

به گزارش صدای تولید، بسیاری از صنایع، نیاز بالایی به مخارج مستمر تحقیق و توسعه دارند که به این صنایع، صنایع R&D-intensive یا صنایع مستلزم تحقیق و توسعه گفته می‌شود. به‌عنوان مثال صنایع تکنولوژی (سخت‌افزار و نرم‌افزار)، داروسازی، وسایل نقلیه موتوری و تجهیزات الکترونیک از این دسته‌اند. در این پژوهش اثر تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار بر این دسته از صنایع بررسی می‌شود. مخارج تحقیق و توسعه نظیر هزینه‌های سرمایه ثابت فیزیکی (مثل ساختمان، ماشین‌آلات و...) در گروه هزینه‌های ثابت بنگاه دسته‌بندی می‌شوند. حجم هزینه‌های تحقیق و توسعه در صنایع مستلزم تحقیق و توسعه معمولاً بسیار بالاست. به‌عنوان نمونه در کل صنعت خودروسازی آلمان، در سال ۲۰۲۱ میزان ۴۵ میلیارد دلار صرف هزینه‌های تحقیق و توسعه شده است.[۱] از این رو هرچه تیراژ تولید محصول نهایی بالاتر باشد، این هزینه‌های ثابت، روی تعداد بیشتری از محصولات سرشکن شده و هزینه تمام شده محصول نهایی که با کمک مخارج تحقیق و توسعه طراحی شده است پایین‌تر می‌آید.

به‌دلیل وجود صرفه‌های ناشی از مقیاس لازم است که تولید کنندگان در این صنایع، به‌اندازه کافی بزرگ بوده و در تیراژ بالا تولید کنند. از طرفی محدودیت طرف تقاضا ممکن است اجازه حضور تعداد زیاد بنگاه به‌اندازه کافی بزرگ در اقتصاد را ندهد.

به این سرشکن شدن هزینه‌های ثابت روی تعداد زیاد محصول، صرفه مقیاس گفته می‌شود. به‌دلیل وجود صرفه‌های ناشی از مقیاس لازم است که تولید کنندگان در این صنایع، به‌اندازه کافی بزرگ بوده و در تیراژ بالا تولید کنند. از طرفی محدودیت طرف تقاضا ممکن است اجازه حضور تعداد زیاد بنگاه به‌اندازه کافی بزرگ در اقتصاد را ندهد. در ادبیات اقتصادی، ساختار بهینه صنعت[۲] برای این صنایع با فرض محدود بودن طرف تقاضا، ساختاری با تعداد بازیگران کم که هریک در تیراژ بالا تولید می‌کنند تشریح شده است. تأمین انگیزه نوآوری از طریق رانت پسانوآوری، دیگر دلیل لزوم محدود بودن تعداد بازیگران در این صنایع است.

شکست همکاری در بهره‌مندی از صرفه‌های مقیاس خارجی و ناکاملی بازارهای مالی از جمله دلایلی است که سبب می‌شود سازوکار بازار آزاد به‌تنهایی نتواند ساختار بازار در صنایع مستلزم تحقیق و توسعه را به حالت بهینه خود نزدیک سازد. هرچند سیاست‌های آزادسازی مجوز، در برخی کسب‌وکارها به‌تنهایی می‌توانند مفید باشند، اما برای برای موفقیت در صنایع مورد بررسی این پژوهش، به سیاست‌های صنعتی پیش‌نیاز نیازمندند و در غیر این صورت می‌توانند حتی برای تولید ملی دارای ضرر هم باشند. دلیل مهمی که کشورهای آمریکای لاتین عموماً نتوانستند از طریق سیاست‌های آزادسازی، تولید ملی خود را ارتقا داده و صنعتی شوند، غیاب سیاست‌های صنعتی کافی برای حمایت از تولید ملی بوده است.[۳]

سیاست‌های آزادی ورود به کسب‌وکارها که در ایران تحت عنوان تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار مطرح است، بدون وجود سیاست‌های صنعتی پیش‌نیاز، ممکن است نتایج زیان‌باری برای صنایع مستلزم تحقیق و توسعه به همراه داشته باشند.

از طرفی تجربه سیاست صنعتی در صنایع خودروسازی، الکترونیک و ماشین‌آلات در کره جنوبی و صنعت سیکلت‌سازی در هند، مؤید این واقعیت است که سیاست‌هایی که تمرکز کافی ساختار صنعت در صنایع مستلزم تحقیق و توسعه را تضمین کند، یکی از دلایل پیشرفت این صنایع بوده‌اند. بررسی صنایع لوازم خانگی و خودروسازی در ایران و مقایسه آن با کشورهای موفق خارجی نشان می‌دهد بسیاری از تولید کنندگان ایرانی، از تیراژ تولید کم‌تر از حد بهینه برای تولید همراه با طراحی بهره می‌برند. این امر بدان دلیل است که این بنگاه‌ها در بخش مونتاژ از زنجیره تولید فعالیت می‌نمایند.

سیاست‌های آزادی ورود به کسب‌وکارها که در ایران تحت عنوان تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار مطرح است، بدون وجود سیاست‌های صنعتی پیش‌نیاز، ممکن است نتایج زیان‌باری برای صنایع مستلزم تحقیق و توسعه به همراه داشته باشند. در شرایط فعلی اقتصاد ایران در غیاب سیاست‌های صنعتی لازم، تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار در صنایع مستلزم تحقیق و توسعه می‌تواند سبب شود شرکت‌های جدید زیادی با هدف مونتاژ قطعات منفصله شکل بگیرد. این مدل کسب‌وکار نیاز به هزینه‌های ثابت بالا از جمله هزینه‌های تحقیق و توسعه نداشته در نتیجه در تیراژ تولید پایین به صرفه اقتصادی می‌رسد.

در نتیجه تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار، می‌تواند سبب تبدیل ساختار صنعت به ساختاری با تعداد زیاد بازیگر با تیراژ تولید پایین شود. این ساختار صنعت برای تولیدی که همراه با طراحی و تحقیق و توسعه باشد، از منظر هزینه‌های صنعت، ساختاری غیر بهینه است و ممکن است سبب شود امکان‌پذیری و انگیزه بازیگران فعلی این صنایع برای سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه بیش از پیش تضعیف گردد. به‌عبارت دیگر، سیاست‌های آزادسازی ممکن است به تله مونتاژکاری منجر شود و هرگز صنعت بزرگ داخلی شکل نگیرد. در نتیجه تا وقتی سیاست‌های صنعتی لازم در صنایع مستلزم تحقیق و توسعه اعمال نشده‌اند لازم است از تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار (آزادسازی ورود) در این صنایع اجتناب به عمل آید.

[۱] Statista.Com.

[۲]. در اینجا ساختار بهینه صنعت ساختاری تعریف شده است که هزینه‌های کل صنعت را کمینه کند.

[۳]. Rodrik – Hausmann, ۲۰۰۳

تخیل جمعی خلاق و تضادهای فرهنگی

شهاب تقی‌پور-جامعه‌پژوه

دوره تضاد اجتماعی دوره مورد علاقه خلوص گرایان است وقتی تضادها در مرحله سنگینی وارد شده‌اند و امکان آشتی‌های حداقلی از بین رفته‌اند. در این وضعیت باید دنبال بازاتصال از راه‌های دیگر باشیم. در جامعه خالص‌سازی‌شده دین از کارکرد معنوی متصل کننده‌اش برای تسلی جمعی در لحظات بحران جدا می‌شود و نقش جدایی افکن بین مردم پیدا می‌کند. چنین جامعه‌ای جز در دور باطل خشونت و بی‌گفت‌وگویی گیر نمی‌کند. هیچ دری برای گفتگو نیست. در این حالت به جای خرده‌تنش‌ها و درگیری‌ها و بحث‌های چندنفره کوچک فقط بی‌تفاوتی و ناامیدی حاکم می‌شود. اگر بعد از ۸۸ همچنان دوطرف بحث می‌کردند چون هنوز امید پنهانی برای پل زدن برای انسان‌ها بود. در چنین فضایی روشنفکران باید برای معضل گفتگونکردن تدبیر کنند. انحصاربخشی تخیل معنوی به قدرت و نظم موجود و سپردنش به سازمان‌های خاص اداری هم نوعی تحویل راحت یک ابزار عظیم و اصیل جمع‌گرایی و پیوند ذهنی به یک گروه خاص یا دادن زمین بازی به خلوص گرایان برای خلوص گرایی بیشتر است. شاید به جای وارد شدن به تنش دین-ضددین جبهه مخالف خالص‌سازی باید استعاره‌های جدید تخیل معنوی خود را بسازد. سعی کند با فراهم کردن بستر بازگشت معنویت به روزهای واقعی خود و امیدوار ماندن با تخیل‌ورزی جمعی خلاق انسانی، امید را زنده نگه دارد. اگر انقلاب ۵۷ بستری معنوی علیه مردم تازه‌مدرن‌شده بود، یعنی تخیل فرهنگی مردم شرقی ایران خسته از ناملایمات مدرنیته و وجوه غیرانسانی سرمایه‌داری به نوعی آرامش معنوی احساس نیاز کرد. مسئله و راه حل شاید هنوز همان هست، اما با ابزار معنویت جدیدی که به‌روز است و درگیر قدری از انسان گرایی شده. معنویت سکولاری که در بن‌بست‌های ذات‌گرایی دینی نمی‌ماند و سکولاریسم معنوی‌ای که درگیر حرص و آز و رقابت معمول زیست روزمره سرمایه‌داری نمی‌شود. در این مسیر خلق استعاره‌های معنوی جدید که امکان بازپیوند دارند و در خالص‌سازی دینی و مادی‌گرایی سرمایه‌داری گیر نمی‌افتند خود قطع ارتباط کامل با استعاره‌های قبلی یا ادامه دادن راه آن‌ها پرسش دیگری است. میز جدیدی که برای بازپیوندها ساخته می‌شود باید چگونه باشد؟ آیا باید سراغ گسست اساسی از نظم بیانی معنوی موجود رفت یا ادامه متفاوت آن‌ها بود؟ مسائل جدیدی که باید با آن‌ها درگیر شد مسائل مربوط به شگردها و تاکتیک‌های امیدسازی و بازامیدسازی است. چگونه ذهن خلاق جمعی درگیر اتصال‌های جدید شود، جاده‌سازی مسیرش و تهیه انواع نقشه تخیل فرهنگی برای ترسیم مسیر.

اما انواع معنویت‌های غیربنیادگرا در جهان امروز بیشتر فرو رفتن عارفانه در خود هستند که آن گسست اساسی را با من فردگرای مدرن ایجاد نمی‌کند. تجربه رهایی از «من» و پرورش ظرفیت فراتر از خود انسانی برای درک طبیعت و حیوانات تنها با «تراپی» جمعی یک روح تخیل‌گر امکان‌پذیر است. و این درحالی است که به سمت یک ما اندیشی معنوی جدید رفتن در تضاد کامل با شرایط عینی جامعه است چون ساختارها بین افراد فاصله می‌اندازند و فرد هرچه بیشتر کشف می‌کند فقط باید گلیم خود را از آب بیرون بکشد و از همان هم عاجز است. راه رهایی از بی‌پناهی در زمانه تورم و نئولیبرالیسم و حذف پناه‌ها و حمایت‌های آموزشی-بهداشتی-مالی به شکل متناقض در بیشتر بی‌پناه کردن خود، ذیل استعاره تقلبی از امید فهم می‌شود. عارف کلیشه‌ای درون‌گرای شرقی یا چیزی که ژیژک «بوداییسم غربی» نام می‌گذارد یا همان معنویت فردگرا ابزاری برای واپس‌زنی امید اصیل و خلق سوژه تک‌رو و فردمحور بازار است. استعاره‌های معنوی فردگرا که خطوط جمعی را جا انداخته‌اند و هم‌مسیر با گفتمان پزشکی در پی تسلط از طریق سلامت و «سلف کیر» هستند تنها از طریق خوراندن انواع فهم‌های فردی از بودن ممکن شدند. در این وضعیت قهرمان یا سلبریتی نجات، خود شخص است و بدون تشکیل ما و پیوندزنی‌ها یک رستگاری تقلبی هالیوودی برای کنترل میل به مصرف برساخت می‌شود. از آن طرف راه حل کوتاه‌مدت کشتن روح بخشش‌گری و پرورش خودِ خودمراقبت‌گر خوداندیش یا سوژه رام‌شده کلان‌شهر، انسان‌ها را عملاً آماده زیست در این ساحت برساخته عصر جدید می‌کند. فوت و فن‌های بقا در جهان فردگرا با دستکاری‌ها و کنترل‌های نظم زیست-سیاست یکی می‌شوند. تنها راه ماندن و کسب سلامت گسستن از تخیل جمعی و رفتن در غار فردگرایی است. انسان‌ها با مصرف کالا و پوشیدن و نشلن دادن خود به دیگران ناگفتگو و رقابت می‌کنند و کالاها به هم چشمک می‌زنند تا در فضایی انسان‌زدایی‌شده ارتفا و طبقه اجتماعی را درلحظه بسازند. در چنین فضایی هرچقدر تلاش شود در ساحت سیاسی جایگزینی برای خالص‌گرایی ساخته شود افراد تنها به برهوت کویر فردی و بیابان بی‌اتصالی پرتاب می‌شوند. در چنین فضایی سپس امکان پیوستن من رهاشده فردی به همان اتصال‌ها و استعاره‌های کهنه غیرخلاق بنیادگرایی و خالص‌سازی محتمل می‌شود و تسلیم معنوی جهان به نوعی از تسلیم سیاسی و مادی هم ختم خواهد شد.

گزارش

بخش هفدهم

فواید اختلاف در تیم‌های مدیریت

تنظیم و خلاصه‌نویسی: زهرا عباسی

دشواری‌های مدیریت اختلافات اغلب مدیران ارشد را به مخمصه می‌اندازد. این مدیران می‌دانند که اختلاف بر سر مسائل، طبیعی و حتی لازم است. افراد معقولی که تحت شرایط عدم اطمینان تصمیم می‌گیرند، ممکن است بر سر بهترین مسیر برای آینده کمپانی خود با یکدیگر اختلاف نظر جدی داشته باشند. تیم‌های مدیریتی که اعضایشان نظریات یکدیگر را به چالش می‌گیرند، درک کامل‌تری از انتخاب‌ها به دست می‌آورند، طیف گزینه‌های غنی‌تری به وجود می‌آورند و سرانجام تصمیمات اثربخش‌تری می‌گیرند که برای محیط‌های رقابتی امروز ضروری است.

اما متاسفانه، اختلافات سالم می‌تواند به سرعت به ضد خود تبدیل شود. اظهار نظری که هدف از آن اشاره مهم بوده است، ممکن است به عنوان یک حمله شخصی تفسیر شود. اضطراب و سرخوردگی در مورد انتخاب‌های دشوار می‌تواند به خشمی تبدیل شود که همکاران را آماج حملات قرار دهد. شخصیت‌ها غالباً با مسائل به هم گره می‌خورند. از آنجایی که اغلب مدیران ارشد به خود مباهات می‌کنند که تصمیمات عقلایی می‌گیرند، برای آنها حتی دشوار است این بعد احساسی و غیر عقلایی رفتار خود را بپذیرند، چه برسد آن را کنترل کنند.

فکر می‌کنید «اختلاف» به ویژه برای تیم مدیریت ارشد واژه زشتی است؟ در واقع برای اعضای تیم ارزشمند است که اگر این کار را درست انجام دهند، آستین‌های خود را بالا بزنند و به تمرین مشت‌بازی (یعنی به صورت استعاری) مشغول شوند. اختلاف سازنده به تیم‌ها کمک می‌کند تحت شرایط عدم اطمینان قابل توجه تصمیمات پرخطری بگیرند و در شرایط وجود فشار شدید، به سرعت تغییر رویه بدهند-قابلیت‌هایی که برای بازارهای پرسرعت امروز اساسی است. راه اصلی چیست؟ اختلافات بین فردی را کاهش بدهید. اغلب اختلافات خیلی زود به اختلافات شخصی تبدیل می‌شوند. ما در این مقاله نشان می‌دهیم که چگونه تیم شما می‌تواند مسائل شخصی را از وسایل حرفه‌ای جدا کند- و به میزان چشمگیری اثربخشی جمعی خود را افزایش دهد. تیم‌هایی که اختلافات بین فردی ناچیزی داشتند، توانستند مسائل اساسی را از مسائلی که بر شخصیت‌ها استوار شده‌اند جدا کنند. آنها توانستند بر سر مسائل با اهمیت استراتژیک با یکدیگر مخالفت کنند و همچنان به همکاری در کنار یکدیگر ادامه بدهند. چگونه به این کار موفق شدند؟ ما پس از تحلیل مشاهدات خود از رفتار تیم‌ها، متوجه شدیم که کمپانی‌های آنها از شش تاکتیک واحد برای مدیریت اختلافات بین فردی استفاده کرده‌اند.

اعضای تیم،

*با بیشترین اطلاعات کار می‌کردند و بر اساس واقعیت بحث می‌کردند.

*برای غنی کردن بحث گزینه‌های متعدد تدوین می‌کردند.

*همگی اهداف توافق شده مشترک داشتند.

*در فرایند تصمیم‌گیری از شوخ‌طبعی بهره می‌گرفتند.

*ساختار متعادل قدرت را حفظ می‌کردند.

*مسائل را بدون تحمیل نظر کلی حل و فصل می‌کردند.

این تاکتیک‌ها معمولا بیش از آنکه در کار تصمیم‌گیری تیم‌های مدیریت به طور صریح گنجانده شده باشند، به صورت ضمنی عمل می‌کردند و اگر به این تاکتیک‌ها نام داده می‌شد، این اسامی از یک سازمان به سازمان دیگر متفاوت بود. با وجود این یکدستی، استفاده همه این چهار کمپانی از همه شش تاکتیک، گواهی است بر اثربخشی آنها. شاید عجیب‌ترین مسئله این واقعیت بود که این تاکتیک‌ها سرعت تصمیم‌گیری تیم‌ها را کم نمی‌کردند-و اغلب به آن شتاب می‌دادند.

پیوند دادن اختلاف، سرعت و عملکرد

حجم قابل توجهی از تحقیقات دانشگاهی نشان داده‌اند که بروز اختلاف بر سر مسائل میان تیم‌های مدیریت ارشد نه تنها امری محتمل، بلکه همچنین ارزشمند است. چنین اختلافی طیف جامع‌تری از اطلاعات در اختیار مدیران ارشد قرار می‌دهد، درک عمیق‌تری از مسائل را برای آنها ممکن می‌کند و مجموعه غنی‌تری از راه‌حل‌های ممکن برای آنها فراهم می‌کند. این وضعیت قطعاً در کمپانی‌هایی که درباره آنها مطالعه کردیم وجود داشت. شواهد همچنین به طور قاطع نشان می‌دهند که هرجا اختلاف اندکی بر سر مسائل وجود داشته باشد، احتمالاً تصمیم‌گیری ضعیفی انجام خواهد شد. سلطه گروه یکی از علل اصلی شکست‌های عمده شرکت‌ها و خط مشی‌های عمومی بوده است. میان شرکت‌هایی که بررسی کردیم، تیم‌هایی که اختلاف نظرهای اندک داشتند، معمولاً فراموش می‌کنند مسائل اصلی را مد نظر قرار بدهند یا به طور ساده از جنبه‌های مهم وضعیت استراتژیک خود غافل‌اند. آنها فرصت زیر سوال بردن فرضیاتی که به نادرست آنها را محدود می‌کنند یا فرصت ایجاد گزینه‌های به کلی متفاوت را از دست می‌دهند. عجیب نیست که پیش‌بینی اقدامات آنها اغلب برای رقبایشان ساده است.

در بازارهایی که حرکت سریع دارند، تصمیمات استراتژیک موفق را به احتمال زیاد تیم هایی میگیرند که بدون فدا کردن سرعت، اختلاف نظرهای فعال و گسترده بر سر مسائل را تقویت می‌کنند. محور انجام دادن چنین کاری کاهش دادن اختلافات بین فردی است.

هاروارد بیزینس ریویو، ژانویه ۱۹۹۷/خلاصه شده در تحریریه افق اقتصاد از کتاب «درباره‌ی تیم» مجموعه مقالات «هاروارد بیزینس ریویو» ترجمه سید محمد تقی زاده مطلق، نشر «هنوز»

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: سیده زهرا یعقوبی ■ سردبیر: سید آرش یعقوبی ■ طراح گرافیک: راحله مظهری ■ همکاران تحریریه: یاسمین شعبانی، زهره زارعی، فاطمه حیدریان
آدرس: تهران - خیابان ولیعصر - خیابان زرتشت غربی - مقابل بیمارستان مهر - پلاک ۴۵ - طبقه اول شرقی ■ تلفن: ۸۸۹۹۱۹۲۷ ■ فکس: ۸۸۹۷۶۸۸۳ ■ سازمان آگهی ها: ۸۸۹۶۸۶۱۶ ■ چاپ ریحان: ۶۵۶۰۷۹۱۷

پروژه صلح: نقاشی دیواری روی ۵۰ ساختمان در محله‌ی زباله‌روب‌های قاهره

ال سید- خطاط

ترجمه: لیلا عطائی-سعید سعادت طلب

افق اقتصاد- ال سید خطاطی عربی را با نقاشی خیابانی دیواری تلفیق می کند تا پیام‌های رنگی و پر پیچ و تاب حاوی صلح و امید را روی ساختمان‌هایی از تونس گرفته تا پاریس حک کند. این هنرمند در سال ۲۰۱۶ طی سخنرانی در پلتفرم TED ماجرای خود از جاه‌طلبانه‌ترین پروژه‌ای که تاکنون داشته را برای‌مان تعریف می کند: نقاشی دیواری ۵۰ ساختمان در منشیت ناصر، محله‌ای در قاهره مصر که تنها می‌توان از کوهستان مجاور دیدی کامل از آن داشت.

۱

زمانی که تصمیم گرفتم یک اثر هنری در منشیت ناصر محله‌ی زباله‌روب‌های قاهره در کشور مصر را خلق کنم، اصلا فکر نمی کردم که این پروژه می‌تواند بهترین و شگفت‌انگیزترین تجربه‌ی انسانی باشد که تا کنون داشته‌ام. به عنوان یک هنرمند، این قصد انسان‌دوستانه را داشتم تا منطقه‌ای فقیر و مورد غفلت واقع شده را با آوردن یک اثر هنری زیبا کنم و امیدوارانه نوری درخشان بر این جامعه منزوی بیاورم.

۲

اولین باری که درباره‌ی جامعه‌ی مسیحیان قبطی شنیدم سال ۲۰۰۹ بود زمانی که مقامات مصری تحت فرمان حسنی مبارک تصمیم گرفتند به بهانه آنفلوآنزای H1N1 ۳۰۰,۰۰۰ خوک را قتل‌عام کنند. در اصل مردم آن‌جا پرورش‌دهنده خوک بودند. خوک‌ها و سایر حیواناتشان با ضایعات طبیعی تغذیه می‌شدند که روزانه جمع‌آوری می‌شد. این حادثه معیشت آن‌ها را نابود کرد. برای اولین بار که وارد منشیت ناصر شدم، احساس کردم که مثل مارپیچ است. دنبال صومعه‌ی سنت سیمون بالای کوه مقطم بودم. برای رسیدن به بالای تپه باید از بین کامیون‌های پر از زباله حرکت کنید و زیگزاگی از بین موتور سه‌پاچه سریعترین وسیله برای جابجایی در این محله رد شوید. بوی نامطبوع زباله که از ماشین‌ها تخلیه می‌شد، شدید، و صدای ترافیک بلند و به شکل ناخوشایندی غالب بود. به همه‌ی آن صداها، صدای دستگاه سنگ‌شکن انبارهای داخل مسیر رو هم اضافه کنید. از بیرون بی‌نظم به نظر می‌رسد، اما همه چیز کاملا سازمان یافته بود.

۳

«ضرائب» اسمی که روی خودشون گذاشتند، به معنی پرورش‌دهندگان خوک، و زباله‌های قاهره را هم جمع آوری می کردند و برای دهه‌ها آن‌ها را در محله‌شان دسته‌بندی می کردند. یکی از کارآمدترین سیستم‌ها که بسیار سود آور است را در سطح جهانی توسعه داده‌اند. با این حال به دلیل ارتباط آنها با زباله‌ها هنوز آن منطقه به عنوان جایی کثیف، حاشیه‌ای و جدا افتاده دیده می‌شد. پس ایده‌ی اولیه من برای این قسمت طراحی قطعه آنامورفیک بود قطعه‌ای که شما فقط از یک موضع برتر بتوانید ببینید. به عنوان یک هنرمند دوست داشتم خودم رو با نقاشی چند ساختمان به چالش بکشم و همه‌ی آن نقاشی از یک نقطه در کوه مقطم قابل دیدن باشد. کوه مقطم باعث غرور مردم این منطقه است. این جا مکانی است که صومعه سنت سیمون را ساختند. صومعه‌ای داخل غار با ۱۰,۰۰۰ صندلی تراش داده شده از خود کوه.

۴

برای بار اول که بالای کوه ایستادم و به این محله نگاه کردم از خودم پرسیدم چطور ممکن است که صاحبان این املاک را راضی کنم تا اجازه بدهند که ساختمون آن‌ها را نقاشی کنم. بعد با راهنمای کلیسا آشنا شدم. اون گفت تنها کسی که باید راضی کنم پدر سمان است که رهبر این جامعه است. اما برای قانع شدن پدر باید اول ماریو را قانع کنی، یک هنرمند لهستانی که ۲۰ سال پیش به قاهره نقل مکان کرد و کسی است که تمام آثار هنری این کلیسای غاری را به وجود آورد. واقعا سپاسگزار ماریو هستم، اون کلید اصلی پروژه من بود. او ترتیبی داد تا جلسه‌ای با پدر سمان داشته باشم، و جای تعجب بود که عاشق این ایده شد. از من پرسید که قبلا کجاها نقاشی کردم و چطوری می‌خواهم این کار را کنم. و نگرانی اصلی او این بود که چه متنی را می‌خواهم بنویسم.

۵

در هر اثری که خلق می کنم پیامی رو روی آن با شیوه‌ی خوش‌نویسی عربی خودم می‌نویسم. مطمئن می‌شوم آن پیام مرتبط با مکانی است که دارم روی آن نقاشی می کنم. اما بعد جهانی را هم در نظر می گیرم تا هر کس از هر جای دنیا بتواند با اون پیام ارتباط برقرار کند. برای محله منشیت ناصر تصمیم گرفتم پیامی به عربی از آتاناسیوس بنویسم، اسقف قبطی قرن سوم میلادی که به عربی گفته... که در انگلیسی یعنی «کسی که می‌خواهد نور خورشید را واضح ببیند اول باید چشمانش را پاک کند.» این واقعا برای من مهم بود که مردم محله با این نوشته احساس پیوند داشته باشند. این نقل قول پروژه را خیلی خوب برایم منعکس می کرد. پدر سامان برای پروژه دعا کرد، و تاییدش همه‌ی ساکنین رو با پروژه همراه کرد.

۶

هزاران لیتر رنگ و ده‌ها آسانسور آبی رنگ دستی، چندین سفر رفت و برگشت به قاهره، یک تیم بسیار قوی از فرانسه، آفریقای شمالی، خاورمیانه و آمریکا و بعد یکسال برنامه‌ریزی و تدارکات. طرحی را آماده کردیم که در بیش از ۵۰ ساختمان گسترش می‌یابد که بخشی از آنها با خطاطی پر می‌شد این نوشته رنگ‌ها با رنگ پر می‌شدند. برخی آبی رنگ، برخی زرد و برخی هم نارنجی بودند. بعضی‌ها گونی‌های خاک را حمل میکردند و برای نگهداشتن بالابرهای دستی بالای ساختمانها می‌بردند و برخی همان بالابرها را سوار یا پیاده می کردند و به ساختمان‌های مختلف حمل می کردند.

۷

در ابتدای پروژه توی طراحی‌ام همه آن ساختمان‌ها را شماره گذاری کردم، و هیچ تعامل واقعی با جماعت آنجا نداشتم. مردم نکته کار را نمی‌فهمیدند. اما دیری نگذشت که آن شماره‌های ساختمان اسم پیدا کردند. اولین ساختمان خانه عمو ابراهیم بود. عمو ابراهیم چنان فرد مشتاق و پرشوری است. همیشه جک می گفت و آواز می‌خواند، و دختران و پسرانش من را از دست آن گاو نر نجات می‌دادند که می خواست در طبقه چهارم حمله کند. او موقع نقاشی کردنم با من حرف می‌زد. یادم می‌آید که به من گفت ۱۰ سالی است که کوه نرفته اما شگفتا که در پایان پروژه او همه راه تا کوهستان را آمد تا نگاهی به این تکه بی‌اندازد. او واقعا از این که خانه‌اش رنگ شد افتخار می کرد و گفت که این پروژه‌ای برای اتحاد و صلح بود و مردم را گرد هم آورد. در نتیجه درک او نسبت به پروژه تغییر کرد و درک من از جامعه و آنچه آن‌ها انجام می‌دادند نیز تغییر کرد.

۸

همه‌ی زباله‌ای که همه از آن بیزارند مال آنها نیست. آنها فقط با آنها کار می کردند راستش آنها بین زباله‌ها زندگی نمی کردند. بلکه از آن پول درمی‌آوردند. پس به خودم اجازه دادم به این که هدف واقعی کل این پروژه چه بود فکر کرده و شک کنم. قصدم زیبا کردن یک محل با آوردن هنر به آنجا نبود. قصدم تغییر ادراک و شروع گفتگو با جوامعی بود که راه برقراری ارتباط با آن‌ها را نمی دانستیم. پس با گذر روزها دایره خطاطی در حال شکل گرفتن بود و ماهمیشه هیجان رفتن به کوهستان و نگاه کردن به اثر را داشتیم. اگر قصد دیدن تصویر واقعی کسی را دارید، شاید لازم باشد زاویه خود را تغییر دهید. مشکلات و تردیدهای وجود داشت، مثل ترس و استرس. کار کردن در چنین محیطی آسان نبود، بعضی اوقات موقع نقاشی، خوک‌ها زیر دست و پایمان بودند یا از کپه‌ی زباله برای رسیدن به آسانسور استفاده میکردیم. اما همه‌ی ما بر ترس‌مان از ارتفاع، اسانسورهای گردان، بوی تند و همین‌طور فشار ناشی از تمام نشدن بموقع کار غلبه می کردیم. ما مهربانی این مردم باعث می‌شد همه چیز را فراموش کنیم.

۹

ساختمان شماره ۳ خانه عمو بخیت و خاله فریدا بود. در مصر، ما اصطلاح «آشن ناس» را داریم که یعنی «بهترین مردم». آن‌ها بهترین مردم بودند. ما وقفه‌های استراحت‌مان زا جلوی خانه آن‌ها برگزار می کردیم، و همه‌بچه‌های محله دورمان جمع می‌شدند. من تحت تاثیر و شگفتی کودکان منشیت ناصر بودم. تا چند روزی چیزی از ما قبول نمی کردند، حتی نه یک نوشیدنی یا خوراکی. برای همین از خاله فریدا پرسیدم، «چرا اینطوریه؟» که او به من گفت آن‌ها به بچه ها یاد می‌دادند از غریبه‌ها چیزی را قبول نکنند چون شاید خود غریبه بیش از آن‌ها به آن چیز نیاز داشته باشد. همین جا بود که راستش فهمیدم جماعت ضرایب بافت ایده‌الی بود برای پیش کشیدن موضوع ادراک. لازم است سطح تصور غلط و قضاوتی را که در قالب یک اجتماع نسبت به جوامع مختلف داریم، زیر سوال ببریم.

۱۰

خانه عمو بخیت و خاله فریدا یکجورهایی میعادگاه بود. همه آنجا جمع می‌شدند. فکر می کنم منظور عمو ابراهیم همین بود وقتی حرفش از پروژه اتحاد و صلح بود، چون واقعا حسم این بود که آن‌ها با هم می‌آمدند. همه با لبخند و پیشنهاد نوشیدنی یا دعوت از ما به منزل‌شان برای ناهار نزد ما می‌آمدند. بعضی وقت‌ها، در طبقه اول ساختمانی هستی و کسی پنجره را باز می کند و به چای دعوت می‌شوید. بعد همین داستان در طبقه دوم اتفاق می‌افتد. و همین‌طور در طبقات بالا. فکر کنم هیچ جا اندازه مصر چای نخورده باشم! راستش را بخواهید می‌توانستیم کار را زودتر تمام کنیم، اما به‌خاطر همه‌ی آن چای خوردن‌ها سه هفته طول کشید! در مصر، ما اصطلاحی داریم به معنی، «شما روشنایی را برای ما به ارمغان آوردید.» در منشیت ناصر همیشه این حرف را به ما می‌زنند. همیشه از رنگ سفید درخشان با رنگ تیره برای خطاطی استفاده می کردم بنابراین در پایان پروژه تعدادی پروژکتور نور مشکی کرایه می کردیم و کل محله را روشن می کردیم، باعث تعجب همه می‌شدیم. قصدمان بود به آن‌ها بگوییم که این آن‌ها بودند که نور را برای ما به ارمغان آوردند. جماعت ضرایب قوی، صادق و سختکوش‌اند، و ارزش خود را می‌دانند. مردم قاهره آن‌ها را «زبالین» می‌نامند یعنی مردمی از زباله. اما مردم منشیات ناصر به شوخی اهالی قاهره را به نام زبالین می‌خوانند. آنها می گویند این اهالی قاره هستند که زباله تولید می کنند نه آن‌ها.

۱۱

هدف این پروژه باقی گذاشتن چیزی برای این جامعه بود، اما حس می کردم آن‌ها کسانی هستند که چیزی را در زندگی‌های ما باقی گذاشتند. راستش این پروژه هنری فقط یک بهانه‌ای بود برای این تجربه‌ی انسانی فوق‌العاده. اثر هنری که در مرحله‌ای ناپدید خواهد شد و راستش همیشه یکی هست که طبقه دومی را جلوی خانه عمو ابراهیم اضافه کند، و این‌طوری بخشی از نقاشی را بپوشاند. پس شاید لازم باشد دوباره برگردم و آن را از نو رنگ کنم. با این که نقاشی از خیابان‌های محله تکه‌تکه و دور افتاده از یکدیگر به نظر می‌رسد، اما امروز در اتصال با علامت خشنویسی پیغام قدرتمندی را نمایان می کند که همه ما باید پیش از این که بخواهیم کسی را قضاوت کنیم به آن فکر کنیم. «هر کسی که می‌خواهد نور خورشید را به وضوح ببیند باید اول چشمانش را پاک کند.»